

DESCRIPCIÓ DEL CAMPANAR:

El campanar se situa entre l'extrem oest del mur meridional del temple i la sagristia, emplaçada a la cara sud de l'absis. El cos basamental de la torre s'adossa al mur de l'església, quedant-ne exempta tota la resta; existeix un passadís a l'inici del segon cos que comunica el campanar amb la coberta de l'església.

El campanar té 63,55 metres d'alçada, comptant-hi el panell, i consta de tres cossos, el primer dels quals presenta planta gairebé quadrada a la base, que passa a vuitavada a la part superior mitjançant el xamfranat o esmussament triangular corbat de les arestes de la primera. Els altres dos són octogonals i van rematats per un cupulí sobre el qual s'erigeix el llanternó –també vuitevat-, al capdamunt del qual s'aixeca el panell ja esmentat.

La torre està formada per dos cossos prismàtics, l'un dins de l'altre, que queden separats per una rampa de trenta-nou trams que condueix al cos de campanes; s'arriba a la part més alta del campanar a través d'una escala de cargol de seixanta-un graons que arrenca del tram final de la rampa.

El cos de planta quadrada (de 9,9 metres per costat té una alçada de 19,3 metres, dels quals 13,8 són adossats al mur de l'església i coincideixen amb la línia de la coberta de les capelles laterals.

Aquest primer cos, a l'alçada de 2,1 metres, disminueix d'uns vint centímetres de perímetre per l'acció d'una motllura copada. Més amunt hi ha un filet que delimita les parts adossades i exempta de la construcció.

Seguidament s'observa la zona de transició de la secció quadrada a la vuitevada, amb el xamfranat ja esmentat, tres de les arrencades de la qual queden ressaltades per la col·locació de sengles esferes massisses de pedra sobre una peanya de planta quadrada; inferiorment, l'existència de trompes i el pas de sostre de la rampa, de volta a pia, delaten el canvi de secció

S'accedeix al campanar per una porta situada a la cantonada est de la capella lateral que està a la banda oest de la del Santíssim Sagrament. A l'interior del campanar i just sobre la capella del Santíssim, hi ha una cambra quadrada on s'allotgen els pesos del rellotge antic, que ocupa l'espai interior de la torre delimitat per la rampa. aquesta habitació és coberta amb volta de canó, i una obertura a l'exterior que travessa el carcanyol de l'arc que sosté la volta, situada a la cota mitja entre els dos

nivells de la rampa. Una mica més amunt de l'inici de la secció vuitevada hi ha una altra cambra, destinada a usos del campaner. Entre aquestes dues cambres i a l'interior de la secció vuitevada hi ha travessers de fusta per a suport de bastides: dos tocant a la cara nord i tres a la sud.

Respecte a les obertures, cal esmentar que hi ha dues espitlleres a la cara de llevant, situades a diferents alçades i alineades al cantó sud, i una obertura a la part central –situada a una alçada del parament corresponent a l'espai existent entre les espitlleres anteriors- que il·lumina la cambra dels pesos del rellotge antic; una altra a la de ponent; una finestra a la de migjorn; i a la de tramuntana, hi ha una cobertura o porta amb arc rodó que dona accés a la coberta de les capelles laterals de l'església.

El segon cos és vuitevat i fa 12,6 metres d'alçada, sense comptar la cornisa que el separa del primer. Aquesta, d'1,3 metres d'alçada, presenta una secció igual a les formes del primer. Aquesta d'1,3 metres d'alçada, presenta una secció igual a les formes d'un capitell toscà. De baix a dalt s'hi observa l'astràgal, el collarí, l'anell, l'equí i l'àbac. El parament d'aquest cos presenta com a solució ornamental pilastres que se situen a tots els angles de l'octògon, el fust de les quals queda repartit entre una banda i l'altra de l'aresta. Les pilastres arranquen de sobre l'equí de la cornisa immediatament inferior i mostren una base dòrica, amb plint i tor, que corre entorn de tot el parament menys de la cara orientada al nord, on queda parcialment trencada per la presència d'un passadís volat que comunica el campanar amb la coberta de l'església i que s'assenta sobre l'equí de la cornisa.

La part superior d'aquest segon cos es conforma quasi igualment que la del primer, encara que hi destaquen cadascun dels particulars capitells dòrics dels pilars, amb un astràgal, un collarí, dos anells, l'equí, però sense àbac. Les pilastres, un cop salvades les diferents cornises, segueixen pel tercer cos i lliguen visualment amb els nervis del cupulí, igual que amb els brancals de les fornícules i obertures del llanternó. A sis trams de la rampa, abans d'arribar al cos de campanes, hi ha una petita cambra coberta amb volta de mirall, on està instal·lada la maquinaria actual del rellotge i on roman l'antiga.

En aquest segon cos, s'observen cinc finestres: dues a la part central de ponent i a diferents alçades; una a la part central de tramuntana; una altra a la part central de llevant; i una última a la part central de migjorn. També existeix una porteta, situada en una alçada inferior a l'obertura de tramuntana, que comunica el campanar amb la coberta de l'església a través d'un passadís volat entre un contrafort d'aquesta, aprofitat per col·locar-hi una escaleta, i la primera cornisa de la torre.

El cos de campanes fa 11,3 metres d'alçada sense comptar la cornisa, que fa 40 centímetres. Aquesta peça, configurada per un equí i tres anells, la segueix un pany de parament que aproximadament en fa tres de l'espai ocupat pel collarí de la cornisa immediatament inferior, i un anell. Sobre la base descrita s'aixeca una cornisa que a la vegada serveix d'ampit de les obertures de les campanes, on es destaca un equí i un àbac iguals que els de la cornisa delimitadora del primer i segon cos.

Entre les pilastres angulars s'obren set obertures destinades a allotjar les campanes i a nord-est hi ha el vuitè espai que resta. Aquest és cec i el seu parament exterior presenta una suau curvatura convexa amb tres petites cobertures a diferents alçades, on s'hi encaixa l'escala de cargol que condueix a la base del cupulí. Les obertures es presenten formalment com a arcs rodons amb unes impostes remarcades que arriben fins a la línia de les pilastres, a manera d'arcs serlians. En quatre d'elles s'inclouen les campanes Maria, Margarida, Dominga i Victorina o sota cadascuna hi ha una placa amb dades relatives al seu pes, diàmetre i llegenda.

L'espai interior del cos de campanes presenta un paviment de cairons i és cobert per una volta de creueria, de base octogonal i amb una clau de volta que porta la inscripció JHS. A la cara est de l'arrancada de la volta hi ha orificis per al pas de les cordes de les campanes, actualment en desús. La part superior del parament exterior d'aquest cos repeteix les mateixes formes que les del cos inferior, amb les pilastres angulars coronades per capitells.

Més amunt hi ha el cupulí, llanternó i panell. Aquest conjunt té una alçada de 17,2 metres sense comptar l'anell (de 1,2 metres) d'on arrenca i, com ja s'ha esmentat abans, s'hi accedeix per una escala de cargol. L'anell és igual que la cornisa existent entre el segon i tercer cos, on s'intercalen vuit gàrgoles iguals situades al centre de cadascun dels vuit panys de l'anell. L'ampit de la cornisa de l'anell és folrat amb trencaaigües col·locats amb inclinació cap a la gàrgola, perquè aquesta pugui expulsar l'aigua de la pluja.

Aquest ampit està protegit per una barana de balustres prismàtics als vuit pilars de la qual s'erigeixen sengles esferes sobre peanyes de base quadrada. El tambor és de planta rodona i a la part de llevant hi ha una porta que dóna accés a l'interior del cupulí. Aquest està coronat per un llanternó de planta vuitavada on s'alternen quatre obertures amb quatre fornícules, dins del qual hi ha la campana major.

Història dels campanars:

L'existència de campanars en els temples cristians o torre en edificis d'altres religions (els minarets islàmics) és causada per la necessitat d'avisar els fidels als oficis, oracions, festes o esdeveniments, ja sigui mitjançant el toc de campanes o amb la pròpia veu en el cas dels minarets. L'accés als cossos superiors dels campanars és a través d'una escala, mentre que als dels minarets s'hi accedeix per una rampa, ja que així s'hi facilita la pujada del muetzì, que hi ha d'arribar en diferents hores del dia per avisar als fidels.

En els temples cristians la campana es col·locava a l'exterior, en un lloc visible, destacat i on es pogués fer sentir. El tipus de campanar preponderant en l'art romànic fou el d'espadanya, de paret o cadireta, conformat per un allargament d'una façana amb una o més obertures, on es col·locava la campana o campanes. Però també hi havia un altre tipus de torre. Aquest consistia en una construcció adossada a l'església o exempta i se significava com una fita visual del temple en el paisatge.

També cal destacar els campanars de base quadrangular que es converteixen en octogonals mitjançant un esmussament en les arestes de la secció quadrada, coincidint aproximadament amb el nivell de la coberta de l'església. Un dels primers màxims exponents d'aquest tipus i que encara conserva part de la morfologia gòtica és el de l'església parroquial de Bordils. Després, aquesta mena d'alçats es desenvoluparà amb formes renaixentistes, tal comes pot observar a Esparreguera. A partir de l'obra del campanar de l'església de Sant Antoni Abad de Vilanova i la Geltrú, traçada per Fra Josep de la Concepció, el model s'estendrà per bona part de Catalunya.

Comparació de l'alçada del campanar d'Esparreguera amb la d'altres torres existents del món:

El campanar fa 63,55 metres d'alçada. Per sota d'aquesta alçada trobem la Columna Trajana i la Torre de la Mesquita de Damasc amb uns 50 metres totes dues.

Tenen una alçada superior les torres Kutubia de Marràqueix o la Giralda de Sevilla amb 67,7 i 76 metres respectivament.